

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Auditrapport 2021

Rijksdienst voor Identiteitsgegevens

Colofon

Titel	Auditrapport RvIG 2021
Uitgebracht aan	RvIG
Datum	15 maart 2022
Kenmerk	2022-0000090062

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
070-342 7700

Inhoud

1	Achtergrond, doelstelling en reikwijdte—4
1.1	Inleiding—4
1.2	Achtergrond—4
1.3	Werkzaamheden—4
1.4	Bevindingen volgend uit de controle over 2021—4
2	Inkoopbeheer—5
2.1	Goed werkende key controls weten vast te houden—5
2.2	Verbeteringen in het inkoopproces—5
3	Verkoopproces—6
3.1	Onzekerheid volledigheid opbrengsten BRP-berichtenverkeer blijft bestaan—6
3.2	Waiver—6
4	IT-beheer berichtenverkeer—7
4.1	Functioneel beheer Webservices—7
5	Verantwoordingsproces—8
5.1	Balansdossier tijdig aangeleverd—8
5.2	Balansdossier (nog) niet helemaal volledig—8
6	Samenwerking RvIG en ADR—9
7	Verspreidingskring—10
8	Ondertekening—11
	BIJLAGE (Fouten en Onzekerheden)—12

1 Achtergrond, doelstelling en reikwijdte

1.1 Inleiding

De ADR heeft, ten behoeve van de wettelijke controle van de jaarverantwoording 2021 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), onderzoek uitgevoerd bij het agentschap Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG). In deze rapportage benoemen wij de relevante bevindingen en aandachtspunten vanuit onze controlewerkzaamheden van 2021.

1.2 Achtergrond

Met ingang van het controlejaar 2018 is door FEZ van BZK besloten dat voor de RvIG geen separate controleverklaring benodigd is. Bij het begrotingshoofdstuk VII (ministerie van BZK), waarin de verkorte financiële verantwoording van de RvIG wordt opgenomen, zal wel een controleverklaring worden verstrekt.

1.3 Werkzaamheden

De bevindingen en aandachtspunten in deze rapportage vloeien voort uit de controle over het boekjaar 2021. Wij hebben ons hierbij gericht op de volgende onderdelen: inkoopproces, verkoopproces, IT-beheer berichtendienst en het verantwoordingsproces. Voorts hebben wij eindejaarswerkzaamheden uitgevoerd, inzake de getrouw- en rechtmatigheid van de verkorte jaarrekening van de RvIG over 2021.

1.4 Bevindingen volgend uit de controle over 2021

In de onderstaande tabel wordt een overzicht weergegeven van de *gewogen* bevindingen uit controlejaar 2021. Hiermee kunnen en willen we de ontwikkelingen van deze bevindingen in de loop der tijd volgen. In de volgende hoofdstukken worden deze bevindingen, maar ook andere, voor dit jaar toegelicht.

Bevindingen over het beheer 2021

Bevinding	2021
Onderbouwing prestatieverklaringen vraagt aandacht	●
Onzekerheid volledigheid opbrengsten BRP-berichtenverkeer blijft bestaan	■

● licht ■ gemiddeld ▲ ernstig ✓ opgelost

2 Inkoopbeheer

Wij hebben in navolging van vorig jaar, waarin wij de opzet van meerdere key controls in het inkoopbeheer hadden vastgesteld, het bestaan en de werking van twee andere key controls vastgesteld. De vastgestelde key controls betroffen *een juist en volledig contractenregister* en de *verplichte consultatie van de inkoop- of juridische afdeling bij voorgenomen inkopen boven de drempel van enkelvoudig aanbesteden*. We berichtten RvIG hier eerder over in ons tussentijds beeld. We zijn voornemens volgend jaar wederom een tweetal key controls in het inkoopbeheer te selecteren, waarvan we het bestaan en de werking zullen toetsen. In de volgende paragrafen zullen we ingaan op de resultaten van de controle van de materiële uitgaven en *waar nodig* voorstellen tot verbetering doen.

2.1 Goed werkende key controls weten vast te houden

Uit de controle van de materiële uitgaven is gebleken dat RvIG de goede werking van meerdere key controls heeft weten te behouden. Zo hebben we bij de controle van de materiële uitgaven vastgesteld dat nagenoeg alle inkopen via de inkoopafdeling gaan. Dit ondersteunt onze bevinding ten aanzien van de bovengenoemde key control, inzake verplichte consultatie van de inkoopafdeling. We willen *wederom* benadrukken dat een goed ingerichte inkoopafdeling een stevige waarborg biedt voor het rechtmatig inkopen.

Uit onze controle van de materiële uitgaven is tevens gebleken dat ten aanzien van de door ons gecontroleerde posten, de contracten in het contractendossier waren opgenomen. Samen met de controleresultaten uit het tussentijds beeld kunnen wij constateren dat het contractendossier volledig en tijdig wordt bijgehouden.

2.2 Verbeteringen in het inkoopproces

Uit de controle van de materiële uitgaven is gebleken dat de geconstateerde tekortkomingen in de rechtmatig- en de getrouwheid terug te brengen zijn op het tekortschieten van de onderbouwing van de prestatieverklaringen en de gevraagde managementbesluiten tot onrechtmatig inkopen.

Onderbouwing prestatieverklaring behoeft nog aandacht

Nagenoeg alle onzekerheden in de rechtmatig- en getrouwheid van het inkoopbeheer betreffen het ontbreken van een goede onderbouwing van de geleverde prestaties. Alhoewel ook dit controlejaar sprake is van managementaandacht voor deze problematiek, blijven grote verbetering toch uit. We willen RvIG aanmoedigen om de ingezette organisatorische bewustzijn, om te allen tijde de onderbouwing van de geleverde prestaties vast te leggen, door te zetten. We hebben deze bevinding als licht gewogen.

Naleving toezegging in managementbesluiten

We hebben, in de gecontroleerde posten van de materiële uitgaven, geconstateerd dat RvIG de gevraagde managementbesluiten aan de SG tot onrechtmatig inkopen (Waiver) motiveert. Dit is conform hetgeen gesteld wordt ten aanzien van de key control waiverprocedure. Daarmee stellen we ook voor deze key control de opzet, bestaan en werking vast.

Wel willen we RvIG meegeven beheer te houden op de daarbij geuite toezeggingen. De toezeggingen ten aanzien van bijvoorbeeld de duur van de waiver is in de door ons gecontroleerde posten allerszins redelijk. Een naleving van de toezegging zou dan ook kunnen bijdragen aan het verminderen van de onrechtmatigheden in de inkoop. Indien de toezegging niet kan worden nagekomen, zijn wij van mening dat daarbij een nadere en tijdige toelichting hoort. Nu blijft in het ongewisse waarom zo lang beroept wordt gedaan op het managementbesluit.

Wij hebben in de bijlage de resultaten van de controle op de materiële uitgaven opgenomen.

3 Verkoopproces

3.1 Onzekerheid volledigheid opbrengsten BRP-berichtenverkeer blijft bestaan

Bij RvIG constateren we voor het vierde achtereenvolgend jaar een onzekerheid in de omzetverantwoording uit hoofde van BRP-berichtenverkeer. Daarmee zijn niet alle doelstellingen in het plan van aanpak van RvIG, teneinde de onzekerheid in 2021 op te lossen, gerealiseerd. Wij hebben deze bevinding als gemiddeld gewogen.

RvIG factureert op basis van aantallen berichten die via de systemen bij OpenText en Dictu verlopen. Voor het borgen van de volledigheid van opbrengsten is het noodzakelijk dat RvIG er zich van vergewist dat de systemen bij OpenText en Dictu betrouwbaar zijn. Hiertoe is het plan dat zij assurance-verklaringen opleveren waaruit blijkt dat de beheersmaatregelen ten behoeven van de juiste en volledige aantallen berichten gefunctioneerd hebben gedurende het controlejaar 2021. Zonder deze assurance-verklaringen ontstaat een onzekerheid in de omzetverantwoording uit hoofde van BRP-opbrengsten en een risico dat RvIG teveel of te weinig in rekening heeft gebracht.

Zowel OpenText als Dictu hebben niet (tijdig) assurance-verklaringen kunnen opleveren. In dit traject is OpenText wel verder gevorderd dan Dictu. Immers, voor het OpenText-deel is (sinds vorig jaar) een normenkader opgesteld waarop de assurance-rapportage gebaseerd moet worden. Voor OpenText volgt medio maart 2022 over 2021 een uitspraak of de beheersmaatregelen hebben gewerkt. In het assurancerapport over het verantwoordingsjaar 2020 was overigens sprake van een oordeel met beperking. Voor het Dictu-deel is tot op heden alleen nog een opdracht gegeven om de opzet te beoordelen.

3.2 Waiver

De RvIG brengt, volgens het Besluit BRP, gemeenten en afnemers een tarief in rekening voor het in stand houden van het BRP-stelsel. Dit tarief is gebaseerd op de klasse (staffel) waarin de gemeenten en afnemers voor een bepaald jaar zijn ingedeeld. De RvIG heeft een procedure¹ waarbij aan afnemers, op basis van enkele uitzonderingssituaties, minder gefactureerd kan worden dan het eerder bepaalde tariefklasse. Dat heeft ook dit jaar geleid tot correcties in de berichtenaantallen van enkele gemeenten en deelnemers. De RvIG stelt daarbij, conform eerdere afspraak met de ADR, een waiver op ten behoeve van de algemeen directeur.

Het huidige Besluit BRP biedt echter niet de ruimte voor dergelijke correcties. Deze correcties te waarden van € 1.244.160,- zijn derhalve onrechtmatig (zie bijlage). Wij willen daarbij opmerken dat we uit de administratie en het balansdossier niet konden opmaken op basis van welke uitzonderingssituatie de berichten niet zijn gefactureerd.

De RvIG heeft een traject wetwijziging-BRP ingezet, waarin het uitvoeren van dergelijke correcties is toegestaan. Wij hebben vastgesteld dat per 1 januari 2022 wetwijziging-BRP doorgevoerd is. Dit betekent dat in 2022 geen onrechtmatigheden gerapporteerd zullen worden uit hoofde van de Waiver.

¹ Zie hiervoor de RvIG0handleiding #GBA-V verstrekkingen# waarin een uitwerking is gegeven van deze situaties.

4 IT-beheer berichtenverkeer

In het hoofdstuk 3 gingen we in op de ontwikkelingen omtrent de TPM bij zowel OpenText en DICTU. In dit hoofdstuk zullen wij nader ingaan op het onderzoek functioneel beheer Webservices.

4.1 Functioneel beheer Webservices

Het functioneel beheer door RVIG van GBA-V is onderdeel van de jaarrekeningcontrole. Hierbij wordt de integriteit van de gegevens met een redelijke mate van zekerheid gecontroleerd. Om na te gaan of het functioneel beheer van GBA-V voldoende waarborgen bevat, moeten de opzet, het bestaan en de werking van de getroffen beheersmaatregelen worden vastgesteld. Dit wordt vastgesteld op basis van het GITC-normenkader 2020 van de ADR.

De *opzet* van de getroffen beheersmaatregelen is vastgesteld aan de hand van de aangeleverde documentatie. Het *bestaan* van de getroffen beheersmaatregelen is beperkt vast te stellen aangezien niet alle benodigde bewijsstukken konden worden aangeleverd. De *werking* is niet vastgesteld omdat geen toegang is verkregen tot de diverse loggingbestanden van het systeem.

Door het ontbreken van bewijsstukken etc. is het niet mogelijk om een oordeel te geven over het functioneel beheer van GBA-V.

5 Verantwoordingsproces

De RvIG heeft, op basis van onze PBC (Prepared By Client list), het balansdossier tijdig via de samenwerkingsruimte aangeleverd. De ADR is van mening dat de kwaliteit (volledigheid en juistheid) inzake de laatste punten nog verder verbeterd kan worden, maar dat deze ten opzichte van vorig jaar al aanzienlijk verbeterd is. Onze ervaring tijdens de controle geeft ons aanleiding aandacht te vragen voor enkele aspecten met betrekking tot de jaarafsluiting en het jaarverslag. We zullen hieronder op de mogelijke verbeterpunten en verbeterpunten van vorig jaar ingaan.

5.1 Balansdossier tijdig aangeleverd

In lijn met vorig jaar is het balansdossier ook dit jaar tijdig aangeleverd via de samenwerkingsruimte.

5.2 Balansdossier (nog) niet helemaal volledig

We hebben een aanzienlijke verbetering geconstateerd ten opzichte van vorig jaar, en hopen dat deze lijn volgend jaar wordt doorgezet. Op sommige onderdelen kende het balansdossier nog omissies.

Wij adviseren het huidige proces inzake de verbetering door te zetten, om zo zeker te kunnen zijn dat het balansdossier tijdig en volledig wordt aangeleverd.

6 Samenwerking RvIG en ADR

De ADR heeft de samenwerking met de Stafafdeling Bedrijfsvoering in het afgelopen controlejaar tot nu toe als constructief ervaren. Zo werden de in hoofdstuk 5 benoemde omissies in het verantwoordingsproces, dankzij de goede samenwerking en relatie tijdig verholpen.

Alhoewel de RvIG en de ADR elkaar steeds beter weten te vinden in het aanleveren van documenten en de beantwoording van vragen, is het in onze ogen mogelijk om het proces rond het aankomende controlejaar nog beter te stroomlijnen. We gaan in het komend jaar graag met de RvIG in gesprek om deze informatiebehoefte van beide kanten beter af te stemmen. De ADR verzoekt de RvIG om hier gezamenlijk effort in te steken.

7 Verspreidingskring

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. In de ministerraad is besloten dat het opdrachtgevende ministerie waarvoor de ADR een rapport heeft geschreven, het rapport binnen zes weken op de website van de rijksoverheid plaatst, tenzij daarvoor een uitzondering geldt. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van door de ADR uitgebrachte rapporten en plaatst dit overzicht op de website.

8 Ondertekening

Den Haag, 15 maart 2022

Auditmanager

BIJLAGE (Fouten en Onzekerheden)

RECHTMATIGHEID

Financiële stroom	Fout	Onzekerheden	Omschrijving van de fout of onzekerheid
Materiële uitgaven	€ 290.585		Managementbesluiten
Materiële uitgaven	€ 268.455		Controle materiële uitgaven
Materiële uitgaven		€ 142.872	Onzekere onderbouwing prestatieverklaring
Materiële uitgaven	€ 1.632.483		Overbruggingsovereenkomsten
Omzet derden	€ 1.244.160		Het doorvoeren van correcties aantal berichten is in BRP-besluit niet geregeld
TOTAAL	€ 3.435.683	€ 142.872	

GETROUWHEID

Financiële stroom	Fout	Onzekerheden	Omschrijving van de fout of onzekerheid
Omzet derden		€ 49.662.610	Geen onderbouwing middels assurance-rapport voor aantal BRP-berichten
Kort lopende schuld	€ 251.097		Verlof saldo
Materiële uitgaven		€ 214.850	Geen adequate onderbouwing prestatieverklaring
TOTAAL	€ 251.097	€ 49.877.460	

Auditdienst Rijk
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
(070) 342 77 00